

Varning för tveksamma avtalsförslag från Modernista

Författarförbundet och ALIS varnar översättare och arvingar för tveksamma avtalsförslag från förlaget Modernista.

Författarförbundet och ALIS har den senaste tiden varit i kontakt med ett stort antal översättare och arvingar efter översättare, som blivit kontaktade med förfrågningar om förvärvande av återutgivningsrätten till äldre översättningar. Det rör sig om avtalsförslag som i delar påminner om Författarförbundets och Förläggareföreningens standardformulär för nya översättningsuppdrag. Avtalen skiljer sig dock åt i väsentliga delar. Avtalsförslagen är inte heller anpassade efter återutgivningssituationen, utan har karaktären av uppdragsavtal.

Rättsinnehavarna erbjuds att välja mellan tre alternativa ersättningsmodeller. Dessa är antingen en klumpsumma att utbetalas vid publicering, en royaltymodell eller ett vinstdelningsavtal (50/50). Att notera är att avtalen inte innebär någon nyttjandeplikt, vilket leder till att förlaget genom avtalen binder upp rättigheter för längre tid utan att förbinda sig att ge ut översättningarna. Nyttjas inte översättningarna utgår ingen ersättning för upplåtelseerna.

Det har även kommit till vår kännedom att Modernista i vissa fall förvärvar rättigheterna till översättningarna trots att originalrättigheterna finns hos andra förlag. Detta kan för rättsinnehavarna innebära negativa effekter, såsom risk för inlåsning av rättigheterna, om förlagen inte skulle komma överens om en vidarelicensiering. Författarförbundet och ALIS ifrågasätter också det rimliga i att ett förlag på detta sätt förvärvar rättigheter utan egen ekonomisk insats (vilket blir fallet när nyttjandeplikt saknas i avtalet), i förmodat syfte att behålla en mellanskillnad vid vidarelicensiering.

Vi har erfarit att många rättsinnehavare som är anslutna till ALIS har velat hänvisa Modernista till ALIS för vidare förhandling. Rättsinnehavarna har fått till svar att förlaget anser sig vara för litet för att förhandla med ALIS. Modernista har också menat att det tar lång tid att förvärva rättigheter genom ALIS. I de fall då rättsinnehavarna har stått på sig har Modernista dragit sig ur.

I sammanhanget vill Författarförbundet och ALIS påminna om vikten av att kontrollera att tidigare utgivande förlag inte längre har några rättighetsanspråk. Du kan undersöka om rättigheter har gått tillbaka, och i sådana fall om det finns en så kallad hembudsskyldighet (vilket inte är ovanligt), genom att titta i tidigare avtal. Om du saknar tillgång till dessa kan du istället kontakta tidigare utgivande förlag med en fråga. Att utreda att rättigheterna är tillgängliga för återutgivning kan ta lite tid, men är nödvändigt för att försäkra dig om att du inte återupplåter rättigheter i strid med tidigare avtal.

Har du fått ett erbjudande som liknar det beskrivna, eller i övrigt har frågor eller funderingar kring återutgivning, är du mycket välkommen att höra av dig till oss på Författarförbundet och ALIS.

Du når oss på följande vis:

Författarförbundet: juridik@sff.info eller 08-545 132 00 (välj rådgivning)

ALIS: juridik@alis.org eller 08-411 98 10